

РОЛЬ ОСОБИСТОСТІ ТА НАУКОВИХ ШКІЛ У НАУЦІ

Проводов Д. В., Дімарова О.В.

*Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
Україна, 03056, м. Київ, пр. Перемоги, 37,
e-mail: dprovodov228@gmail.com*

Актуальність нашого дослідження полягає у висвітленні ролі людини, як особистості в науці, а також, ролі наукової школи, як однієї із форм дослідницької діяльності.

Усім нам добре відомо те, що творчо необдарована людина ніколи не зможе винайти щось нове, створити щось грандіозне, а тим більше, увійти в історію науки. Жодна підтримка, створення максимально сприятливих умов не зможуть змінити мислення, яке так важливо для творчої роботи. Специфікою творчої праці не тільки в науці, а й в музиці, літературі, мистецтві, є його суто особистісний характер[3, с. 198].

Активний пошук природою найбільш досконалих форм живого світу визначає еволюції. Різноманітні варіанти рішень, які знаходить природа в процесі цього пошуку, відображаються як зміна і поява нових видів живих організмів, аналогічно – головний принцип творчої роботи мозку[5].

Звідси випливають і ті відмінні риси і якості, які повинні бути притаманні творчому працівнику науки. Поглинання проблем науки – це найголовніша риса, яка відрізняє звичайну людину, від справжнього дослідника. Постійна робота думки над вирішенням проблеми, повсякденна колосальна праця – все це обумовлено саме цією пристрасною захопленістю, сприяючи тим самим удосконаленню методології наукової роботи та інтенсивному розвитку творчих здібностей. Самі по собі природні творчі здібності – це лише передумови майбутнього таланту. І тільки повсякденна працьовитість формує творчу особистість[4].

Про великий вплив працьовитості в науці висловлювалися багато відомих на весь світ учених. Яскравим прикладом є слова математика К. Гаусса – автора великих робіт з теоретичної астрономії, фізики, земного магнетизму, геодезії та математики – стверджував, що в нього немає жодних природних дарувань, а має тільки наполегливість. Т. Едісон, відомий своїми відкриттями і винаходами в області гірничої справи, електрохімії, електротехніки і кінотехніки, говорив, що талановитість – це 99% важкої праці і лише 1% природного обдарування[5].

Науковою школою називають неформальну, емоційно-ціннісну, інтелектуальну, відкриту спільність вчених, які розробляють дослідницьку програму, висунуту лідером, під його керівництвом. Суттєвою ознакою наукової школи є те, що в ній одночасно реалізуються навчання молодих вчених, функції виробництва, поширення і захист наукових ідей [2].

Для того, щоб об'єднання могло називати себе науковою школою, воно має відповідати певним критеріям.

По-перше, воно повинно мати основні ознаки наукової школи:

- 1) наявність вченого, який володіє особистим авторитетом і педагогічною майстерністю, тобто лідера;
- 2) три покоління дослідників, яке дозволяє встановлювати актуальність школи;
- 3) група послідовників постійно поповнюється;
- 4) наукова школа – це атмосфера творчості і спільного підходу до досліджуваних проблем.

По-друге, наукову школу можна назвати згуртовану співдружність творчих дослідників, яких об'єднує стиль дослідницької діяльності, які відносяться до різних поколінь і досягли значних наукових результатів.

По-третє, наукова команда може претендувати на звання школи, якщо вона поширює вироблені знання і популяризує наукове співтовариство.

Основну роль у проведенні власне наукових досліджень, в розробці складних наукових проблем, в формуванні вчених, як особистостей, відіграє саме наукова школа[2].

Яскравим прикладом особистості у науці є Карл Фрідріх Гаусс. Майбутній вчений був помічений як обдарований учень ще в школі. Одного разу, учитель математики дав завдання класу: порахувати суму всіх чисел від одного до ста. Правильного результату не отримав ніхто, окрім Гаусса, у нього, навіть, не було ніяких розрахунків, тільки стояла відповідь 5050. Саме у цей момент ми бачимо відмінні риси і якості, притаманні справжньому працівникові науки. Він підійшов до розв'язання задачі творчо, не став додавати усі підряд числа, а знайшов закономірність, яка допомогла йому швидко отримати правильний результат[1].

Завзятість – саме те, що допомагало «королю математиків» йти до поставленої мети, не зважаючи уваги як на круті підйоми, так і на падіння. Всі ці труднощі загартувували його як особистість, робили здатним знаходити підхід до рішення проблеми найбільш незвичайними способами[1].

Отже, можна зробити висновок, що роль особистості в науці має основну роль у вдосконаленні вже набутих знань та відкритті чогось нового.